Akademie - České dějiny VI. Barokní a osvícenská Čechie l.p. 1648 – 1790

Petr Čornej

pro Prague Business Club

9.ledna 2017

Panovníci na českém trůnu:

1637-57	• **Ferdinand III.** (* 13.7.1608 / ✞ 2.4.1657) • Syn Ferdinanda II.
1657-1705	• **Leopold I.** (* 9.6.1640 / ✞ 5.5.1705) • Mladší bratr Ferdinanda III.
1705-11	• **Josef I.** (* 26.7.1678 / ✞ 17.4.1711) • Syn Leopolda I.

Panovníci na českém trůnu:

1711-40	• **Karel VI.** (*1.10.1685 / ✞20.10.1740) • Bratr Josefa I.
1740-80	• **Marie Terezie** (*13.5.1717 / ✞29.11.1780) • Dcera Karla VI.
1780-90	• **Josef II.** (*13.3.1741 / ✞20.2.1790) • Syn Marie Terezie

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1651

Vznik Soupisu poddaných podle víry

1654

Berní rula-první katastr pro Čechy byl pořízen z důvodu zdanění obyvatelstva

1654

Zřízení jednotné Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze

1655

Zřízení litoměřického biskupství pověřeného rekatolizací nekatolických obyvatel v severních Čechách

1657

V Amsterodamu vychází *Opera didactica omnia* (Veškeré didaktické spisy) Jana Amose Komenského

1658

Počátek lánových rejstříků, tj. berního katastru pro Moravu

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1664

Založení královéhradeckého biskupství pověřeného rekatolizací východních a severovýchodních Čech

1672

Jezuita Bohuslav Balbín píše v Klatovech kritické pojednání *Rozprava krátká, leč pravdivá* o neutěšeném stavu Českého království

1679

Počátek velké morové epidemie v Čechách

1680

Velké selské povstání v Čechách jako reakce na zvyšování robotních povinností

1684

V Soběchlebech u Teplic zakládají jezuité první českou textilní manufakturu na teritoriu Českého království

1695

Poprava Jana Sladkého-Koziny, vůdce potlačené chodské vzpoury, v Plzni

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1705

Počátek sochařské výzdoby Kamenného (Karlova) mostu v Praze

1713

Vyhlášení *Pragmatické sankce*, kterou císař Karel VI. ustanovil nedílnost habsburské středoevropské monarchie a zajistil nástupnické právo i žen

1714

Konec poslední morové epidimie v českých zemích

1715

Zřízení valdštejnské soukenické manufaktury v Horním Litvínově se 390 pracovníky

1719

Vrcholí práce Matyáše Bernarda Brauna v Kuksu, areálu budovaném hrabětem F.A.Šporkem

1720

Český zemský sněm schválil Pragmatickou sankci

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1729

Jezuita Antonín Koniáš vydal *Klíč kacířské bludy k rozeznání otvírající*, tj. seznam kacířských knih určených ke konfiskaci

1729

Svatořečení Jana Nepomuckého

1730

Premiéra opery *O původu Jaroměřic* skladatele F.V. Míči na zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou

1738

Počátek budování sítě hlavních silnic s pevným povrchem v Čechách

1740

Nástup Marie Terezie a vpád pruského krále Fridricha II. do Slezska; počátek válek o dědictví rakouské

1741

Saská a bavorsko-francouzská vojska obsazují Prahu a bavorský vévoda Karel Albrecht je prohlášen českým králem

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1742

Vratislavský mír přiřkl Slezsko (kromě Opavska a Těšínska) a Kladsko Prusko

1743

Pražská korunovace Marie Terezie českou královnou

1749

Mír v Cáchách končí války o dědictví rakouské

1749

Zrušení české kanceláře dvorské ve Vídni, počátek centralizačních osvícenských reforem

1754

První sčítání obyvatelstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

1756

Vpád pruské armády krále Fridricha II. do Saska a do Čech, počátek sedmileté války

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1757

Bitva u Kolína nad Labem, porážka pruské armády rakouskou armádou vedenou Leopoldem Daunem

1763

Mír v Hubertsburgu končí sedmiletou válku a potvrzuje Kladsko a Slezsko Prusku

1765

Korunní princ Josef (II.) se stává spoluvládcem své matky Marie Terezie

1774

Schválení školního řádu zavádějícího fakticky povinnou školní docházku pro děti ve věku 6-12 let

1775

Velké selské povstání v Čechách

1778

V Čechách se ve velkém rozsahu začínají pěstovat brambory

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1780
Smrt Marie Terezie a nástup Josefa II.

1781
Toleranční patent povoluje augsburské (luteránské), helvetské (kalvínské) a řeckokatolické vyznání

1781
Patent o zrušení takzvaného nevolnictví

1783
Otevření Nostitzova divadla v Praze

1784
Reforma pražské univerzity, vyučovacím jazykem němčina

1784
Pražské souměstí spojeno v jeden administrativní celek

II. Důležité milníky u nás na časové ose:

1787

Vydání trestního zákoníku, který sjednotil trestní právo

1787

Světová premiéra Mozartovy opery Don Giovanni v pražském Nostitzově divadle

1790

Smrt císaře Josefa II.

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1649

Poprava anglického krále Karla I., jehož revoluční tribunál odsoudil jako viníka občanské války a vyhlášení anglické republiky pod vedením Olivera Cromwella

1652-54

Válka mezi Anglií a Severním Nizozemím, první válečný konflikt mezi nekatolickými mocnostmi

1654

Perejeslavská rada schvaluje připojení Ukrajiny k Rusku

1661

Ludvík XIV. se ujímá vlády ve Francii, posílení absolutistické a velmocenské politiky

1663

Vyhlášení Kanady (Quebec) francouzskou korunní kolonií

1666

Založení Akademie věd ve Francii

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1669

Zemřel malíř Rembrandt van Rhijn

1682

Isaac Newton formuluje zákon o všeobecné gravitaci

1683

Porážka osmanských Turků u Vídně, zastavení tureckého postupu do střední Evropy

1685

Zrušení ediktu nantského, katalolicismus jediným povoleným náboženstvím ve Francii

1688

„Slavná“ revoluce v Anglii, vyhnání Stuartovců a počátky konstituční monarchie

1689

Car Petr I.Veliký nastupuje na ruský trůn

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1694
Založení Bank of England

1697
Vítězná bitva u Zenty otvírá Habsburkům cestu k opětovnému ovládnutí Uher

1700
Umírá španělský král Karel II. Habsburský, poslední mužský člen španělské větve rodu

1701
Počátek války o dědictví španělské

1701
Braniborský kurfiřt Fridrich korunován pruským králem

1703
Založení Petrohradu, nového ruského hlavního města

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1704

Gibraltar obsazen Angličany (1713 potvrzeno mírem utrechtským)

1707

Zákon o unii mezi Anglií a Skotskem, vznik Velké Británie

1709

V bitvě u ukrajinské Poltavy vítězí ruská vojska nad Švédy a Rusko si upevňuje pozice na Baltu

1714

Mír v Rastattu mezi Francií a Habsburky končí válku o dědictví španělské, Bourbon Filip V. se stává španělským králem

1714

Jiří I. z hannoverské (nyní windsorské) dynastie se stává anglickým králem

1719

Daniel Defoe vydává román *Robinson Crusoe*

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1723

Počátek působení Johanna Sebastiana Bacha v Lipsku

1735

Anglie: počátek výroby železa pomocí koksu

1740

Fridrich II. jako pruský král zahajuje územní expanzi proti Rakousku a tím i války o dědictví rakouské

1749

Mír v Cáchách uzavírá války o dědictví rakouské

1751

Vychází první svazek francouzské Encyklopedie, stěžejního díla francouzských osvícenců

1756

Počátek sedmileté války (Rakousko, Francie, Rusko x Prusko a Velká Británie)

III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

1762
Kateřina II. ruskou carevnou

1763
Mír pařížský a hubertsburský končí sedmiletou válku; Rakousku a Prusku potvrzen status quo

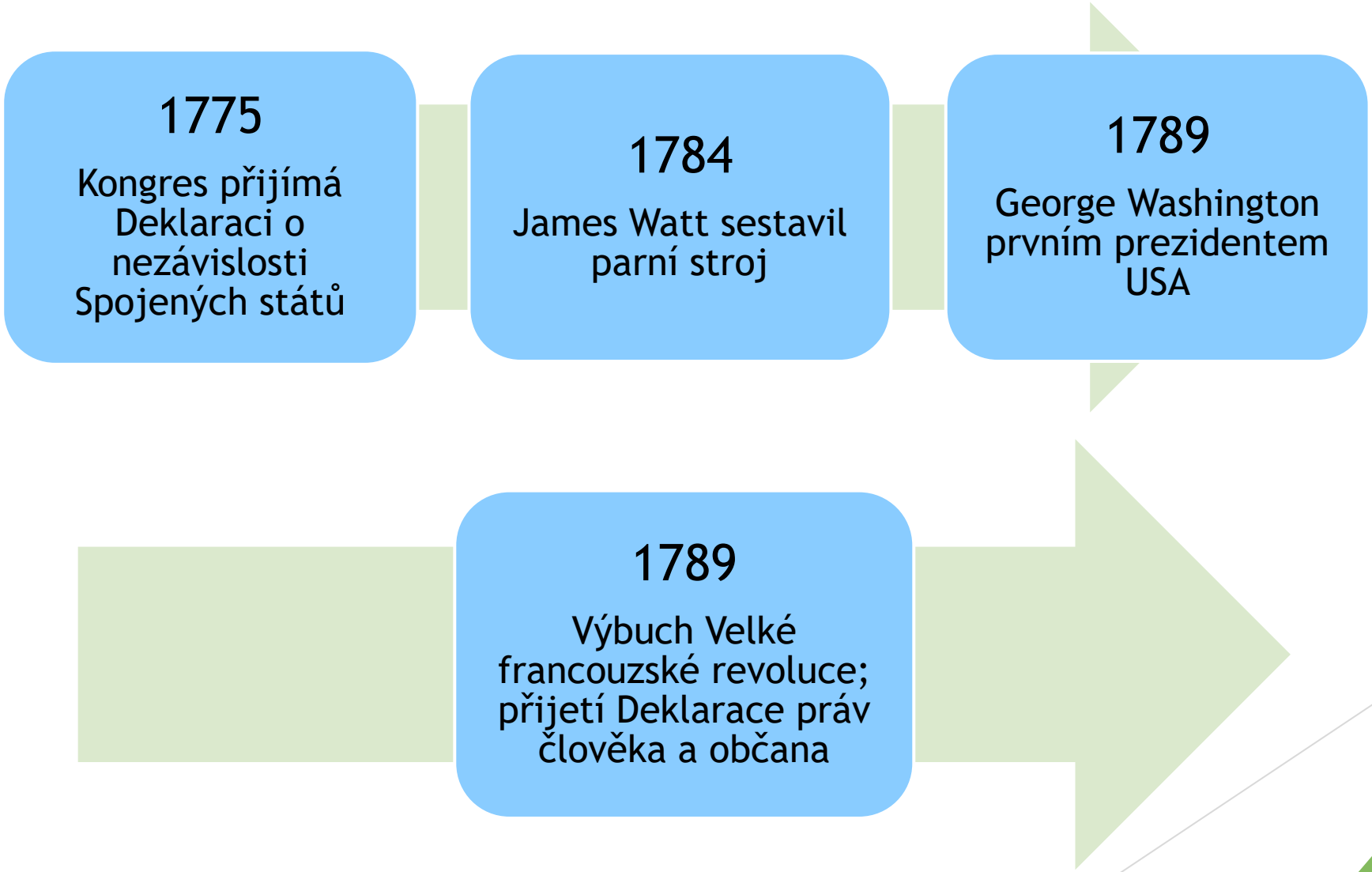
1770
James Cook přistává v Austrálii

1772
První dělení Polska (Rusko získává pravobřežní Ukrajinu a Bělorusko, Rakousko Halič, Prusko severozápadní oblast

1773
Zrušení jezuitského řádu

1773
Bostonské „pití čaje“ – počátek zápasu 13 severoamerických kolonií o nezávislost na Velké Británii

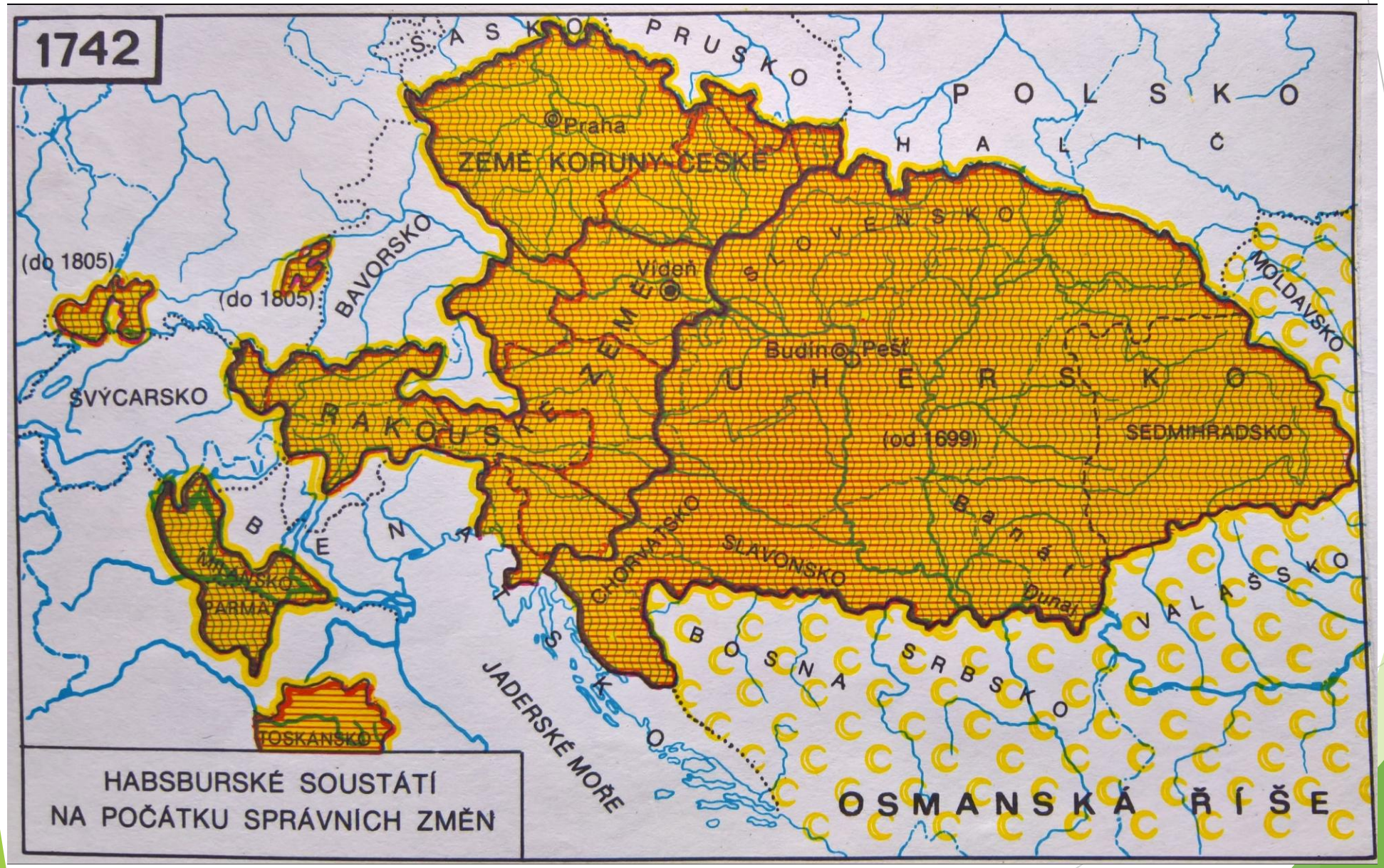
III. Důležité milníky v Evropě na časové ose:

IV. Evropa 1740

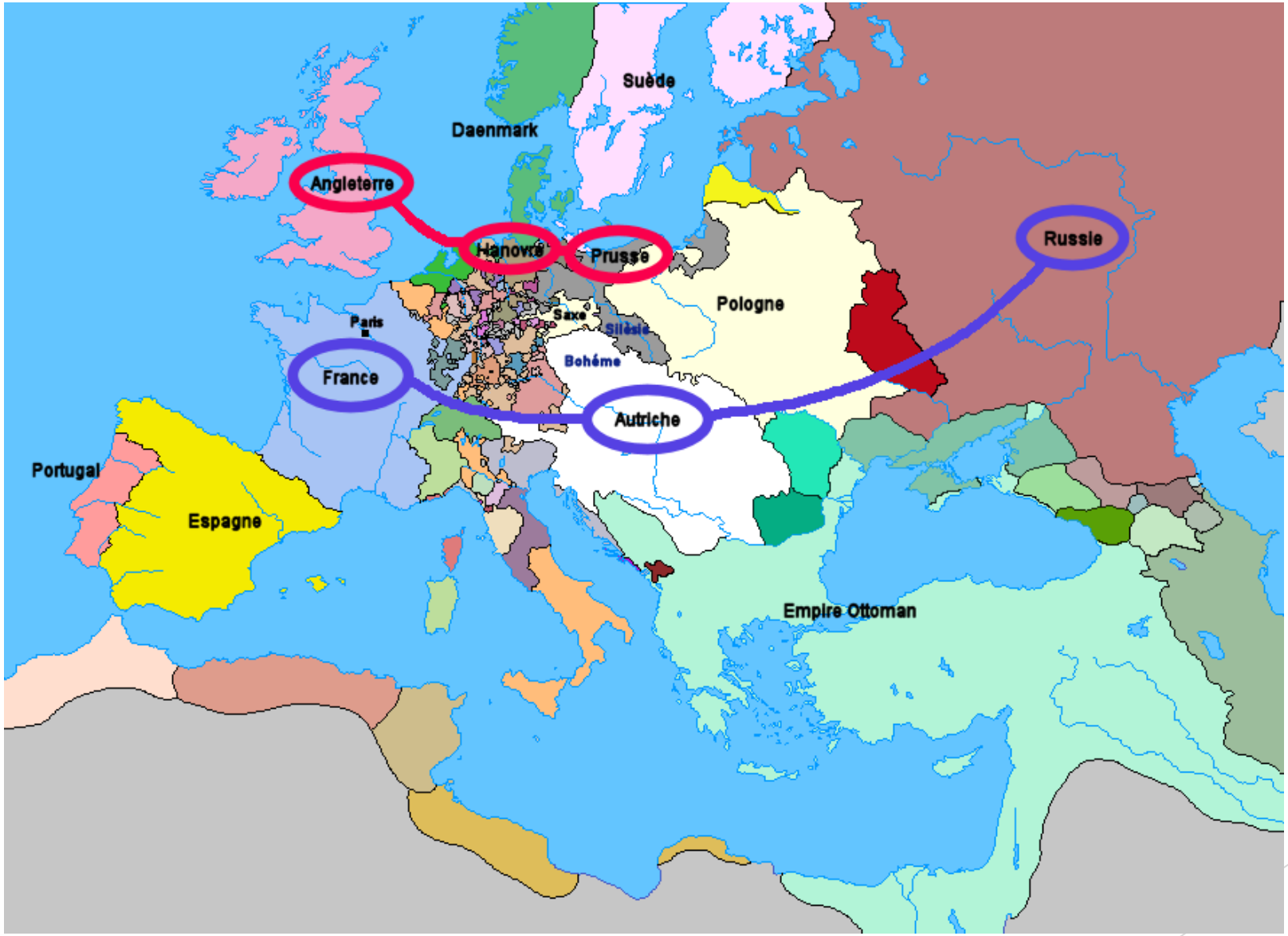
IV. Habsburské soustátí 1742

IV. Prusko za Friedricha II. (1740-86)

Abkürzungen:
Bm. - Bistum
Fsm. - Fürstentum
Gft. - Grafschaft
Grhzm. - Großherzogt.
H. - Herrschaft
Hzm. - Herzogtum
Kgr. - Königreich
Jütland
KGR. SCHWEDEN
Seeland
Kopenhagen
K Ö N I G R.
Fünen
O S T S E E
NORDSEE
D Ä N E M A R K
Schleswig
Bornholm
Holstein
Hzm. Bremen
Hzm. Mecklenburg-Schwerin
Strelitz
Fsm. Ostfriesland
Hzm. Oldenburg
Fsm. Verden
Hinterpommern
Westpreussen
Pommerellen
Danzig
Marienburg
Kulmerland
Land Dobrzyn
Netzedistrikt
Neumark
Prignitz
Ukermark
Altmark
Mittelmark
Berlin
Kurmark
Hzm. Magdeburg
Hzm. Braunschw. Lüneb. (Hannover)
Hzm. Münster
Fsm. Osnabrück
Fsm. Minden
Südpreussen
Posen
Woiw. Brzesc
Warschau
Woiw. Kalisch
Woiw. Lenczica
Woiw. Sieradz
Woiw. Westgalizien
Sandomierz
Fsm. Halberstadt
Fsm. Hildesheim
Fsm. Paderborn
Bm. Münster
Hzm. Cleve
Hzm. Berg
Mark
Fsm. Lingen
Fsm. Tecklenburg
Fsm. Hessen-Kassel
Landgft. Hessen-Darmst.
Fsm. Nassau-Siegen
Fsm. Nassau-Usingen
Fsm. Nassau-Weilburg
Fsm. Waldeck
Fsm. Corvey
Fsm. Anhalt
Niederlausitz
Oberlausitz
Kurfsm. Sachsen
Niederschlesien
Oberschlesien
Preuss. Schlesien
Fsm. Neuenburg
Schweiz
Fsm. Fulda
Fsm. Hersfeld
Fsm. Quedlinburg
Fsm. Blankenburg
Fsm. Reuss
Fsm. Schwarzburg
Fsm. Anhalt-Bernburg
Fsm. Anhalt-Dessau
Fsm. Anhalt-Köthen
Fsm. Schaumburg-Lippe
Fsm. Lippe-Detmold
Hzm. Luxemburg (zu Österreich)
Hzm. Jülich
Hzm. Würzburg
Fsm. Bamberg
Fsm. Bayreuth
Fsm. Ansbach
Fsm. Hohenzollern-Hechingen
Fsm. Hohenzollern-Sigmaringen
Fsm. Fürstenberg
Fsm. Leiningen
Fsm. Nassau-Saarbrücken
Fsm. Nassau-Oranien
Fsm. Salm-Kyrburg
Fsm. Salm-Salm
Fsm. Salm-Dyck
Fsm. Isenburg
Fsm. Wied
Fsm. Sayn-Altenkirchen
Fsm. Sayn-Wittgenstein
Fsm. Hohenlohe-Langenburg
Fsm. Hohenlohe-Oehringen
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein
Fsm. Hohenlohe-Bartenstein
Fsm. Hohenlohe-Jagstberg
Fsm. Hohenlohe-Kirchberg
Fsm. Hohenlohe-Schillingsfürst
Fsm. Hohenlohe-Ingelfingen
Fsm. Hohenlohe-Weikersheim
Fsm. Hohenlohe-Waldenburg
Fsm. Hohenlohe-Pfedelbach
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein-Oehringen
Fsm. Hohenlohe-Bartenstein-Jagstberg
Fsm. Hohenlohe-Kirchberg-Schillingsfürst
Fsm. Hohenlohe-Ingelfingen-Weikersheim
Fsm. Hohenlohe-Waldenburg-Pfedelbach
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach
Fsm. Hohenlohe-Neuenstein-Oehringen-Bartenstein-Jagstberg-Kirchberg-Schillingsfürst-Ingelfingen-Weikersheim-Waldenburg-Pfedelbach

IV. Sedmiletá válka 1756-63

V. Seznam doporučené literatury

- **Jan Nepomucký. Česká legenda;** Vlnas Vít; Mladá fronta 1993
- **Kozina Lomikar; Maur Eduard**; Melantrich 1989
- **12.5.1743. Marie Terezie. Korunovace na usmířenou**; Maur Eduard; Havran 2003
- **Josef II.**; Taraba Luboš; Epocha 1999

- www.muj-antikvariat.cz
- www.levneucebnice.cz

VI. … a příště:

- **Academie Prague Business Club – České dějiny:**
- **VI. Dlouhé 19.století**
  - Časové období: 1790 - 1890
  - Datum: pondělí 13.února 2017 od 18:00